

Europeiska
unionens råd

Luxemburg den 24 juni 2024
(OR. en)

11343/24

DEVGEN 93
FIN 584
NDICI 16
BUDGET 43
ACP 74
RELEX 861

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
av den:	24 juni 2024
till:	Delegationerna

Föreg. dok. nr:	11106/24
Ärende:	Halvtidsöversyn av instrumentet för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete – Europa i världen – Rådets slutsatser (24 juni 2024)

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om halvtidsöversynen av instrumentet för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete – Europa i världen, som godkändes av rådet vid dess 4038:e möte den 24 juni 2024.

**Rådets slutsatser om halvtidsöversynen
av instrumentet för grannskapet, utvecklingssamarbete och
internationellt samarbete – Europa i världen**

1. Rådet välkomnar kommissionens halvtidsöversynsrapport (*rapporten*) om de externa finansieringsinstrumenten i den fleråriga budgetramen 2021–2027, bland annat baserat på en extern översyn och i överensstämmelse med artikel 42 i förordningen om instrumentet Europa i världen (*förordningen*). Rådet är medvetet om att det efter två års genomförande är för tidigt för en grundlig bedömning av utvecklingseffekterna i partnerländerna och betonar därför vikten av att fortsätta att övervaka genomförandet av instrumentet Europa i världen. Rådet noterar Europaparlamentets betänkande om genomförandet av instrumentet för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete – Europa i världen¹ och uppmanar kommissionen att beakta rekommendationerna i betänkandet, särskilt i fråga om EU-delegationernas samordningsmandat och behovet av ökad synlighet.
2. Rådet anser att instrumentet Europa i världen överlag är ändamålsenligt och uppfyller sina mål. Rådet bekräftar att dessa mål, som anges i artikel 3 i förordningen, är relevanta. Dessa inbegriper att slå vakt om och främja unionens värden, principer och grundläggande intressen i hela världen, och bidrar därmed till utrotningen av fattigdom, främjandet av demokratin, rättsstatsprincipen, mänskliga rättigheter, hållbar utveckling, kampen mot klimatförändringar och hanteringen av irreguljär migration och tvångsförflyttning, inbegripet de bakomliggande orsakerna, främjandet av multilateralism och internationella åtaganden, särskilt Agenda 2030 och dess mål för hållbar utveckling och Parisavtalet, samt främjandet av starkare partnerskap på grundval av ömsesidiga intressen och egenansvar.

¹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0374_SV.html

3. Rådet noterar att den utmanande geopolitiska situation som råder idag kräver en Europeisk union som uppfyller sina utvecklingsmål och geopolitiska mål, främjar EU:s grundläggande värden och intressen globalt och tillgodoser partnerländernas behov. I detta avseende stärker instrumentet Europa i världen unionens geopolitiska roll genom sin ambition att i första hand följa den politiska strategin och sina förstärkta partnerskap. Rådet erinrar om att mänskliga rättigheter, jämställdhet, tillsammans med demokratiska värden och höga standarder, god samhällsstyrning och öppenhet samt kampen mot korruption är integrerade inslag i stärkandet av effektiviteten, öppenheten och de konkreta resultaten när det gäller utvecklingsinsatserna i partnerländerna. Instrumentet Europa i världen och Global Gateway-strategin är viktiga verktyg för att uppnå dessa mål genom en Team Europe-strategi.
4. EU:s externa instrument är viktiga för att öka samstämmigheten mellan EU:s utvecklings-, utrikes-, klimat- och miljö-, handels-, migrations- och säkerhetspolitik och för att framhålla EU:s globala ledarskap, ansvar och solidaritet. I detta avseende bekräftar rådet behovet av en starkare konsekvent politik för utveckling, tillsammans med principerna om utvecklingseffektivitet, för att uppnå ett effektivare utvecklingssamarbete och de särskilda målen för både instrumentet Europa i världen och Agenda 2030. Rådet noterar Europaparlamentets resolution om en konsekvent politik för utveckling² och rekommendationerna om att utarbeta en handlingsplan för en konsekvent politik i syfte att ange tydliga mål för en sådan politik.
5. Rådet välkomnar vidare det närmare samarbetet mellan kommissionens avdelningar, Europeiska utrikestjänsten och EU:s medlemsstater, vilket underlättas av instrumentet Europa i världen, och erinrar om sitt uttalande om styrning med avseende på instrumentet Europa i världen. Det bekräftar sin avgörande roll när det gäller att tillhandahålla strategisk vägledning om politiska mål och prioriteringar under hela den tid som instrumentet genomförs och står fast vid sitt åtagande att upprätthålla denna roll och att kontinuerligt arbeta för att förbättra sin vägledning. I detta syfte uppmanar rådet kommissionen att regelbundet och i god tid utbyta detaljerad information. Denna strategiska vägledning omfattar de övergripande strategiska valen för programplanering, användning av pelaren för snabba insatser och mobilisering av bufferten för nya utmaningar och prioriteringar samt för övervakning av en optimal resursanvändning i förhållande till alla mål och hur unionsfinansieringen används för att uppnå de mål som fastställs i instrumentet.

² 2021/2164(INI) - 14/03/2023 - Policy Coherence for Development (europa.eu)

6. Rådet bekräftar att den övergripande ramen för genomförandet av instrumentet Europa i världen utgörs av det nya europeiska samförståndet om utveckling och stödet till Agenda 2030, Parisavtalet och Addis Abeba-handlingsplanen. Rådet uppmanar med kraft till fortsatt fokus på målen för hållbar utveckling, inbegripet kopplingarna dem emellan, och särskilt de mål där framstegen släpar efter, i syfte att återfå förlorad mark, och med särskild uppmärksamhet ägnad åt de mest utsatta grupperna, de minst utvecklade länderna och små östater under utveckling där behoven är som störst. Det erinrar om att instrumentet bör bidra till unionens gemensamma mål att tillhandahålla 0,7 % av bruttonationalinkomsten (BNI) som offentligt utvecklingsbistånd inom tidsramen för Agenda 2030.
7. Rådet är medvetet om att instrumentet Europa i världen, även om det är mycket större i både tematiskt och regionalt hänseende, bidrar avsevärt till genomförandet av Global Gateway-strategin, som också har en viktig roll att spela för att uppnå målen för hållbar utveckling och Parisavtalet, särskilt genom att även främja social inkludering och hållbar mänsklig utveckling. Det uppmuntrar till ytterligare reflektioner om hur man bättre kan utnyttja instrumentet Europa i världens utvecklingseffekter vid genomförandet av Global Gateway-strategin. Rådet noterar att det fortfarande är en utmaning att säkerställa deltagande av den privata sektorn, särskilt små och medelstora företag, och uppmanar kommissionen att göra ytterligare insatser för att komma tillrätta med detta centrala inslag i genomförandet av denna strategi.
8. När det gäller de utmaningar som återstår för ett effektivt genomförande av instrumentet Europa i världen, såsom de identifierats i rapporten och den externa utvärderingen, framhåller rådet följande aspekter:
 - a) Rådet instämmer i kommissionens bedömning att instrumentet Europa i världen, **genom att slå samman flera finansieringsinstrument för yttre åtgärder** i den fleråriga budgetramen 2014–2020, kommer tillrätta med fragmenteringen i den tidigare finansiella strukturen. Rådet välkomnar det mervärde som detta instrument tillför genom att tillhandahålla en mer sammanhängande och integrerad ram med programplaneringsbara och icke-programplaneringsbara pelare och genom att ge en enhetlig rättslig grund för en stor del av EU:s yttre åtgärder. Rådet uppmanar kommissionen att ytterligare öka samstämmigheten mellan intern och extern politik och prioritering och att beakta effekterna av EU:s politik på partnerländerna.

- b) Rådet konstaterar att en rationalisering av flera finansieringsinstrument för yttre åtgärder i instrumentet Europa i världen är ett steg framåt när det gäller **tydlighet, effektivitet och öppenhet i EU:s stöd till och samarbete med partnerländerna**. Dessa förbättringar till trots uppmanar ändå rådet kommissionen att ta itu med kvarstående utmaningar. Rådet uppmanar kommissionen att ta itu med den ökade svårigheten för lokala aktörer och det civila samhället att delta i och få tillgång till finansiering från programmen i instrumentet Europa i världen.
- c) Rådet noterar att **styrningen av EU:s yttre åtgärder** har förbättrats inom ramen för instrumentet Europa i världen, men att ytterligare justeringar i linje med tillvaratagna erfarenheter bör övervägas. Rådet är fortfarande fast beslutet att fortsätta att tillhandahålla strategisk vägledning och understryker i detta syfte vikten av att kommissionen och utrikestjänsten i god tid delar med sig av effektiv information och att det finns tillgång till uppgifter per land, region och temaområde för att åstadkomma en bättre grund för det politiska beslutsfattandet. Rådet uppmanar också kommissionen att bättre utnyttja kommittén för instrumentet Europa i världen och styrelsen för EFHU+ för diskussioner med medlemsstaterna. Rådet uppmanar kommissionen och utrikestjänsten att stärka och anpassa kapaciteten och expertisen, både vid EU:s delegationer och vid dess högkvarter, samt att bättre anpassa arbetsmetoderna mellan olika generaldirektorat och lägga fram förslag för att förbättra och rationalisera programplaneringsprocessen och därigenom öka effektiviteten i instrumentet Europa i världen. Rådet välkomnar kommissionens avsikt att börja rapportera om de operativa resultaten av instrumentet Europa i världen från och med 2024. EU noterar också att det krävs mer fokus på den kvalitativa analysen av resultaten för att förbättra övervakningen och utvärderingen.

- d) Rådet välkomnar att instrumentet Europa i världen bidrar till att göra det möjligt för EU att **samarbeta med partnerländer** genom en strategisk, inkluderande, effektiv och skräddarsydd metod som bygger på respekt, jämlika partnerskap, gemensamma intressen och ömsesidig ansvarsskyldighet. Rådet lovordar det stärkta främjandet av EU:s och partnerländernas gemensamma prioriteringar samt att man för EU:s externa samarbete följer principen om att i första hand följa den politiska strategin. Det välkomnar särskilt de framsteg som gjorts för att främja starkare och ömsesidigt förmånliga partnerskap med tredjeländer, inbegripet med länder som omfattas av den europeiska grannskapspolitiken på grundval av egenansvar i syfte att främja stabilisering och god samhällsstyrning samt bygga upp resiliens. På grundval av dessa principer understryker rådet vikten av politisk dialog med partnerländerna, i överensstämmelse med respektive nationella utvecklingsstrategier, inbegripet det lokala civilsamhället och lokala och regionala myndigheter, och erkänner behovet av stärkt egenansvar och anpassning, på grundval av ömsesidiga intressen och gemensamma värden. När det gäller den incitamentbaserade metoden uppmanar rådet kommissionen att lägga fram förslag för att åtgärda de brister som identifierats i rapporten.
- e) I detta sammanhang bör möjligheterna till mer **strategisk utåtriktad verksamhet**, inbegripet kommunikation, dialog och anordnande av politiska besök på hög nivå och Team Europe-uppdrag, utforskas ytterligare med utgångspunkt i de lärdomar som dragits i rapporten. Detta bör också stödja partnernas förståelse av de möjligheter som instrumentet ger. Rådet uppmanar Team Europe-medlemmarna att öka insatserna för att stärka det lokala egenansvaret, särskilt från gemenskaper, lokala och regionala myndigheter och det civila samhällets organisationer.
- f) När det gäller **Team Europe-strategin** välkomnar rådet de europeiska aktörernas större kollektiva engagemang i EU:s externa samarbete, delning och vidareutveckling av Team Europe-medlemmarnas kunskap och expertis, på grundval av delaktighet, och erinrar om rådets slutsatser av den 21 november 2023 om Team Europe-strategin. Rådet uppmanar Team Europe-medlemmarna att ytterligare stärka samverkan och synergier mellan EU-samarbete och bilateralt samarbete och betonar behovet av förstärkta, regelbundna, inkluderande och faktiska samråd, särskilt på landsnivå, samtidigt som man säkerställer deltagande av de medlemsstater som inte är närvarande på plats. Rådet värdesätter att Team Europe-initiativen blir centrala komponenter i Team Europe-strategin och i genomförandet av instrumentet Europa i världen.

- g) Rådet anser att **den geografiska principen**, nämligen att förstärka den geografiska pelaren som huvudsaklig metod för genomförandet, har bidragit till att bättre fokusera EU:s engagemang på partnerländernas prioriteringar genom starkare dialog och samråd och bättre användning av kompletterande medel såsom den tematiska pelaren, som är avgörande för att ta itu med specifika övergripande utmaningar. I detta sammanhang betonar rådet behovet av att upprätthålla en regionalt och tematiskt balanserad strategi och uppmanar med kraft kommissionen att ytterligare förbättra synergier mellan landsspecifika, regionala och tematiska program samt stödet till globala kollektiva nyttigheter, i nära samråd med Team Europe-aktörer och partnerländer och, i förekommande fall, med regionala organisationer. Rådet är medvetet om att tematiska program tillhandahåller viktig kompletterande finansiering till geografiska program för att ta itu med globala utmaningar.
- h) Rådet betonar vikten av ett starkt och samordnat Team Europe-engagemang i **instabila sammanhang** och välkomnar den mångfald av verktyg som instrumentet Europa i världen erbjuder för att göra detta, bland annat genom pelaren för snabba insatser. I detta avseende erinrar rådet om att stöd till ”fred, stabilitet och konfliktförebyggande” och till säkerhet är en övergripande prioritering för instrumentet Europa i världen, även i geografiska pelare. Det uppmanar därför kommissionen att förbättra kopplingarna mellan mer flexibel krishantering och en långsiktig utveckling samt större samstämmighet med GSFP-instrument i linje med EU:s integrerade strategi för externa konflikter och kriser. I detta sammanhang är det av mycket stor vikt att stödja ramarna för säkerhet och för rättsstatsprincipen för att uppnå hållbar fred och utveckling. I detta ingår att stödja reformer av lagstiftning och rättsväsen, stärka människors säkerhet och främja inkluderande fredsprocesser och inkluderande institutioner. Rådet upprepar behovet av ett nära samarbete med medlemsstaterna och uppmanar därför kommissionen och utrikestjänsten att fortsätta att stödja utsatta befolkningsgrupper i instabila sammanhang i syfte att bygga upp resiliens genom en mer effektiv, flexibel, inkluderande, partnerskapsbaserad, omfattande, hållbar och konfliktkänslig strategi. Detta bör inbegripa att öka samstämmigheten och flexibiliteten i de relevanta instrumenten, genom att på bästa sätt utnyttja lokalt underbyggda konfliktbedömningar som grund för gemensamma analyser och genom att stärka kopplingen mellan humanitärt bistånd, utveckling och fred, främja lokalt ledd utveckling och utforska regionala strategier. För att få till stånd ett mer samstämmigt engagemang betonar rådet behovet av en mer systematisk samordning mellan EU-institutionerna och medlemsstaterna. Rådet står fast vid sitt åtagande att vidta mer samordnade åtgärder i instabila situationer.

- i) Rådet understryker vikten av att bevara den **ökade flexibilitet** som införts genom instrumentet Europa i världen, som har visat sig vara relevant, särskilt i samband med hanteringen av de helt nya och pågående kriser som har följt på varandra. Rådet noterar dock med stor oro den stora mobiliseringen hittills av bufferten för nya utmaningar och prioriteringar. Rådet ser behovet av att förbättra formerna, kriterierna och riktlinjerna för införandet av denna flexibilitet och av tydligare styrning i god tid från rådets sida. Rådet uppmanar därför kommissionen att delta i en gemensam reflektion om hur bufferten och andra flexibla inslag i instrumentet kan utnyttjas på ett bättre sätt. Rådet understryker att programplanerade finansieringsalternativ bör användas när så är möjligt.
- j) Rådet erinrar om vikten av alla **mål och finansieringsramar** och betonar deras betydelse för att säkerställa att genomförandet av instrumentet Europa i världen bidrar till EU:s politiska mål, och förblir fast beslutet att säkerställa mål i nästa externa finansieringsinstrument. I detta avseende bekräftar rådet särskilt betydelsen av att minst 93 % av finansieringen genom instrumentet Europa i världen rapporteras som offentligt utvecklingsbistånd, varav minst 20 % bör bidra till social inkludering och mänsklig utveckling. Det noterar kommissionens bedömning att instrumentet Europa i världen i allmänhet är på rätt väg att uppnå utgiftsmålen, men efterlyser ökade insatser för att alla mål ska nås senast 2027 och uppmanar kommissionen att lägga fram konkreta åtgärder. Rådet understryker särskilt vikten av att uppnå klimat- och jämställdhetsmålen, eftersom dessa för närvarande inte är inom räckhåll. Rådet uppmanar till ytterligare investeringar i expertis och kapacitetsuppbyggnad vid EU:s delegationer och huvudkontor för att man ska kunna tillämpa markörer och mer rigoröst övervaka målen samt använda data på ett mer strategiskt sätt.

k) Rådet välkomnar potentialen hos **Europeiska fonden för hållbar utveckling plus (EFHU+)**, särskilt dess hävstångseffekt för offentliga och privata investeringar och när det gäller att öka tillgången till finansiering i partnerländerna. Instrumentet Europa i världen har ytterligare stärkt finansinstitutens bidrag till EU:s yttre åtgärder. Rådet betonar behovet av överensstämmelse med målen för hållbar utveckling och välkomnar att EFHU+ bidrar till uppnåendet av Agenda 2030-målen genom att främja hållbar och inkluderande ekonomisk och social utveckling i partnerländerna. Rådet understryker den stora betydelse som EU:s blandade finansiering har för optimala utvecklingsresultat. När det gäller EFHU+ och dess särskilda inriktning på de minst utvecklade länderna och utsatta miljöer noterar rådet att utmaningar kvarstår och att ytterligare överväganden behövs i detta avseende. Rapporten från högnivåexpertgruppen för ökning av den hållbara finansieringen i låg- och medelinkomstländer är viktig i detta avseende. Rådet betonar den roll som den strategiska styrelsen för EFHU+ spelar när det gäller att tillhandahålla strategisk vägledning. Rådet uppmanar kommissionen att överväga att ytterligare öka effekterna av EFHU+ och att påskynda kontraktstilldelningen, underlätta genomförandet och övervakningen av budgetgarantierna och stärka de lokala intressenternas deltagande. Rådet välkomnar de närmare förbindelserna med finansinstitut och betonar att finansinstitutens mångfald, erfarenhet och mandat som en del av den europeiska finansiella arkitekturen för utveckling kan tillföra ett mervärde till den europeiska utvecklingssamarbetspolitiken och uppmanar till ökat samarbete mellan europeiska utvecklingsbanker och finansinstitut. Rådet ser fram emot att diskutera revisionsrättens yttrande om garantin för yttre åtgärder, i enlighet med artikel 42.5 i förordningen om instrumentet Europa i världen.

9. Rådet betonar behovet av att snabbt genomföra rekommendationerna i Europeiska revisionsrättens särskilda rapport nr 14/2023 om programplaneringen för instrumentet Europa i världen och erinrar om sina slutsatser om rapporten från den 21 november 2023.
10. När det gäller halvtidsöversynen av instrumentet Europa i världen ser rådet fram emot en dialog med kommissionen och efterlyser en öppen process, med beaktande av slutsatserna från halvtidsöversynen, i enlighet med artikel 16 i förordningen. Rådet erinrar om Europeiska rådets slutsatser av den 1 februari 2024 om halvtidsöversynen av den fleråriga budgetramen.

11. Rådet betonar vikten av att dra lärdom av både kommissionens rapport och den oberoende rapporten om halvtidsöversynen samt av medlemsstaternas erfarenheter för att få en grund till diskussionerna om efterföljaren till instrumentet under nästa fleråriga budgetram.
 12. Rådet ser fram emot genomförandet av dess strategiska vägledning och uppmanar till användning av instrumentet Europa i världen för ytterligare maximering av Team Europes inverkan på utveckling och fred och som bidrag till EU:s geopolitiska roll.
-